

POKLICNI STANDARD

Status: Objavljen , 77/06.08.2003

1. Ime in koda poklicnega standarda

Kamnosek, restavratorski sodelavec/kamnosekinja, restavratorska sodelavka 2150.005.5.0

Klasius-P

Kamnoseštvo (2155)

2. Ime in koda poklica

Kamnosek, restavratorski sodelavec/kamnosekinja, restavratorska sodelavka (7113.00)

3. Raven zahtevnosti

(V) Bolj zahtevna dela

4. Poklicne kompetence

Kandidat:

1. načrtuje, pripravi, izvede in kontrolira lastno delo
2. racionalno uporablja energijo, material in čas
3. varuje zdravje in okolje
4. vodi manjšo skupino
5. sodeluje s strokovnjaki, odgovornimi za restavratorski poseg
6. ocenjuje vzroke in stopnjo poškodovanosti kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
7. demontira, montira in izvaja transport kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
8. čisti in vzdržuje vgrajene kamnite elemente pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
9. izvaja historične in sodobne načine obdelave in vgrajevanja kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
10. ročno in strojno izdeluje kamnite elemente, jih demontira, obdela, montira in zaščiti po montaži pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
11. modelira in domodelira manjkajoče dele, izdeluje odlitke in kopije pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
12. opozarja na nepredvidene najdbe in spremembe pri načrtovanju, pripravljanju in med izvajanjem posega
13. dokumentira vse faze posega

5. Opis poklicnega standarda

Področje dela	Ključna dela	Spretnosti in znanja
Analiza, načrtovanje in organizacija dela	zbira podatke, informacije in dokumentacijo za načrtovanje restavratorskih posegov in ocenjuje vrste in vzroke poškodovanosti kamnitih elementov, opozarja na nepredvidene najdbe, dokumentira pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • opravlja izmere na terenu in pripravlja delovne skice, potrebne za izdelavo dokumentacije • zbere in samostojno interpretira navodila za delo, tehnično dokumentacijo, investicijsko

		<p>dokumentacijo, restavratorski program</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporablja restavratorski program in navodila za sanacijske posege • vizualno in mehansko ugotavlja uporabljene obstoječe osnovne in pomožne materiale • opozarja na nepredvidene najdbe • dokumentira • pozna restavratorsko metodologijo • pozna organizacijo gradbišča • pozna osnovne principe organizacije racionalnega, individualnega in skupinskega dela • pozna tehnike in pravila merjenja
	<p>načrtuje restavratorske posege pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg, opozarja na nepredvidene najdbe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pripravlja vzorce za analizo • predlaga izbiro, pripravo in uporabo kamna in nadomestnih materialov • predlaga izbiro sredstev in materialov za montažo in spajanje elementov • predlaga izbiro ustreznih tehnoloških postopkov pri obnovi, popravilu in nadomestitvi kamnitih elementov • izdeluje sonde pod stalnim nadzorom strokovnjaka • opozarja na nepredvidene najdbe • dokumentira • pozna vlogo, položaj v objektu in način izvedbe posameznega gradbenega elementa • pozna tradicionalne kamnoseške tehnologije obdelave, zaščite in montaže kamnitih elementov • pozna sodobne tehnologije in nadomestne materiale za sanacijo in obnovo kamnoseških elementov
<p>Priprava dela oz. delovnega mesta</p>	<p>pripravi delovno mesto na osnovi programa konservatorskih in restavratorskih posegov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje in uravnava mikroklimo (vlago, temperaturo, upošteva vremenske vplive...) delovnega okolja • pripravi delovno površino • pripravi naravni kamen in pomožne historične materiale za izvedbo posega • pripravi restavratorske

		<p>materiale za izvedbo posega</p> <ul style="list-style-type: none"> • izbere primerno orodje in pripomočke za varno delo • pripravi šablone in kontrolne šablone ter izrisi delavniških risb • ugotovi značilnosti delovnega prostora in določi transportne poti • dokumentira • pozna vlogo, položaj v objektu in način izvedbe posameznega gradbenega elementa • pozna uporabo, zaščito in kompatibilnost gradbenih materialov • pozna uporabo in zaščito kamna in pomožnih materialov • pozna osnove statike gradbenih konstrukcij
	zaščiti kamnite elemente pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • zaščiti objekt pred nastajanjem poškodb pred in med posegom • zaščiti kamnite elemente pred poškodbami med transporti • pozna načine in sredstva zaščite • pozna posledice nepravilne zaščite kamnitih elementov
Operativna dela	demontira, montira in izvaja transport kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • načrtuje postopek demontaže oz. montaže • demontira kamnite elemente • opozarja na nepredvidene najdbe • zaščiti kamnite elemente za transport do mesta obdelave • izvaja demontažo oz. montažo • organizira in izvaja horizontalni in vertikalni transport materialov in elementov • pozna principe organizacije transporta materialov in elementov
	čisti kamnite elemente pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg in v skladu s konservatorskim in restavratorskim programom	<ul style="list-style-type: none"> • čisti kamen z uporabo različnih metod (mehansko, kemijsko) • sproti opazuje in opozarja na posledice čiščenja kamna • opozarja na nepredvidene najdbe • se zaveda možnih škodljivih posledic različnih metod in nepravilne izvedbe čiščenja
	popravlja površinske in strukturne poškodbe kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg, in v skladu s konservatorskim / restavratorskim programom	<ul style="list-style-type: none"> • utrjuje kamen • lepi kamen • odpravlja površinske in

		<p>strukturne poškodbe</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozna metode in materiale za utrjevanje in lepljenje kamna • se zaveda posledic nepravilnih postopkov odpravljanja površinskih in strukturnih poškodb
	<p>nadomešča poškodovane elemente, izvaja historične in sodobne načine obdelave in vgrajevanja kamnitih elementov pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg in v skladu s konservatorskim / restavratorskim programom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • modelira in demodelira manjkajoče dele v naravnem ali umetnem materialu • izdeluje odlitke • izdeluje kopije s punktiranjem • ročno ali strojno izdeluje kamnite elemente • vgrajuje kamnite elemente • zaščiti kamnite elemente po vgrajevanju oz. montaži • pozna tradicionalne kamnoseške tehnologije in njihovo uporabo • pozna tehnologije popravila oz. obnove kamnoseških elementov z nadomestnim kamnom in drugimi nadomestnimi materiali • pozna lastnosti in tehnologije nadomestnih sanacijskih materialov • pozna lastnosti in uporabo materialov za zaščito in utrjevanje kamna
<p>Administrativna dela</p>	<p>dokumentira vse faze posega v sodelovanju s strokovnjakom, odgovornim za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izdelava skice obstoječega stanja pred posegom • izdelava popis in postopek del v skladu s konservatorskim in restavratorskim programom • sprotno dokumentira postopke dela (vodenje dnevnika, skiciranje, fotografiranje, izdelovanje načrtov) • arhivira dokumente v skladu z zahtevami stroke in zakonodaje • izdelava restavratorsko poročilo za opravljeno delo • pripravi podatke za navodila za opazovanje in vzdrževanje objekta po posegu • opozarja na ključna in občutljiva mesta • pozna zahteve stroke in zakonodajo o dokumentiranju in arhiviranju • zna sestaviti poročilo • pozna načine in zaveda se pomena opazovanja in vzdrževanja objekta • pozna občutljiva in ključna mesta na objektu in njegovih

		segmentih
Komercialna dela	pripravlja elemente ponudbene dokumentacije	<ul style="list-style-type: none"> • pripravi podatke za predračun restavratorskih del • pripravi podatke za določanje cen • nabavi in skladišči gradiva za restavratorski poseg • pozna osnove gradbenih kalkulacij, normative dela in porabe materiala
Vodenje	vodi kamnoseško skupino pri izvedbi obnove v sodelovanju s strokovnjaki, odgovornimi za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • usmerja in vodi potek del kamnoseške skupine • pozna potek in tehnološke metode obnove • pozna osnove organizacije dela
Zagotavljanje kakovosti	kontrolira in zagotavlja kvaliteto in kvantiteto dela v skladu z normativi in drugimi predpisi	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja delovna sredstva in materiale v skladu z navodili proizvajalca • preverja kakovost materialov in elementov pred vgraditvijo • preverja natančnost meritev in oznak pred pričetkom del • prilagodi načine vgraditve materialov in konstrukcij razmeram na gradbišču • opravlja dela v skladu z metodologijo, programom in standardi varovanja kulturne dediščine • sprotno obvešča o novih najdbah in zapletih pri načrtovanem delu • opozarja na nove ugotovitve in spremembe med izvajanjem del • opozarja na nepredvidene najdbe in spremembe • pozna normative, ki določajo količino in kakovost uporabe materiala, časa in energije • pozna metode in pogoje skladiščenja materiala in delovnih sredstev • pozna in upošteva pomen načrtovanega estetskega videza izdelka • pozna restavratorsko metodologijo
Vzdrževanje in popravila	redno vzdržuje delovna sredstva	<ul style="list-style-type: none"> • pregleduje, čisti, maže osebno orodje, stroje in naprave, opravlja manjša popravila letih oz. jih redno daje v popravilo • ostri ročno rezilno orodje • pozna osnovna pravila

		vzdrževanja strojev in naprav
	opazuje spremembe na objektu po posegu in obnavlja zaščitne posege	<ul style="list-style-type: none"> • opazuje stanja in opozarja na novo nastale poškodbe • vzdržuje in obnavlja zaščitne posege po posegu po navodilih strokovnjaka • izvaja zaščitna preventivna dela po navodilih restavratorskega programa
Komunikacija	sporazumeva se s sodelavci	<ul style="list-style-type: none"> • sprejema, razume in posreduje navodila o poteku dela • sprejema, razume in posreduje navodila o varnem delu in uporabi ustrezne opreme • uporablja tehnično izrazoslovje
	sporazumeva se z odgovornimi in drugimi strokovnjaki za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • dogovarja se s sodelujočimi pri pripravi restavratorskega programa obnove • dogovarja se s strokovnjaki o izvedbi del • ravna v skladu s poslovnim bontonom
Varovanje zdravja in okolja	delo opravlja tako, da ne ogroža sebe ali svojih sodelavcev	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja varovalna sredstva in opremo pri delu • upošteva pravila gibanja na gradbišču in delovišču • pozna predpise o varnosti in zdravju pri delu • pozna predpise delovne zakonodaje
	varuje ožje in širše okolje pred negativnimi vplivi materialov in delovnih sredstev	<ul style="list-style-type: none"> • sortira in ustrezno odlaga gradbene odpadke • uporablja škodljive snovi v skladu s predpisi o varovanju okolja • pozna zakonodajo o varovanju okolja • zaveda se pomena racionalne uporabe naravnih materialov in energije z vidika varovanja okolja

6. Delovna skupina za pripravo poklicnega standarda

- Mateja Kavčič, JZVKDS - Restavratorski center
- Jože Drešar, JZVNKD – Restavratorski center Slovenije
- Elena Simeonov, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana
- Maja Capuder, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana
- Zvone Predalič, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana

- Janko Brunček, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana
- Peter Mali, Restavradorstvo Mali d. o. o.
- **Koordinator:**Barbara Kunčič , CPI